

Nederlands Studiecentrum Criminaliteit en Rechtshandhaving.³ Deze versie zal halfjaarlijks ‘ververst’ worden en een actueel beeld van de regelingen weer-geven. De dataverzameling voor deze druk stopte namelijk op 31 maart 2025. Ook zal de NSCR-site een ontmoetingsplek zijn voor anderen die over regelin-gen van collectieve schade publiceren en debatteren.

3 https://nscr.nl/app/uploads/2024/05/Teruggeconverteerd_Regelingen-finale-3e-versie-c.pdf.

Dit hoofdstuk schetst de huidige algemene opstelling van de overheid na het optreden van collectieve schade. Opvallend is dat de overheid geen algemeen beleidskader hanteert. Concrete stappen om daartoe te komen heeft de overheid niet gezet. Tegelijkertijd is de reflectie op deze regelingen gegroeid. Wetenschappers publiceerden over de functies van smartengeldregelingen, mede in het licht van wat slachtoffers willen. Veel juristen plaatsten kanttekeningen bij de onverplichte tegemoetkomingen en het afwijzen van aansprakelijkheid door de overheid. Ten slotte hebben rechtbanken uitspraken gedaan over de uitvoeringsinstanties van deze regelingen.

2.1 DE OVERHEID HANTEERT GEEN BELEIDSKADER

Commissie-Borghouts

De overheid heeft er in 2006 expliciet voor gekozen geen beleidskader te hanteren voor het ontwerpen van regelingen voor collectieve schade. De overheid had enkele uitkeringsregelingen na rampen en calamiteiten tegen het licht laten houden. De commissie-Borghouts gaf een doortimmerde evaluatie van de uitkeringsregelingen Bijlmerramp, legionella, Enschede, Volendam en asbest.⁴ Het doel van de commissie-Borghouts was om een bijdrage te leveren aan een eenduidig kader bij het tegemoet treden van burgers en bedrijven die schade lijden als gevolg van een ramp, zodat niet steeds onder druk van ongewone gebeurtenissen oplossingen moesten worden gevonden. De commissie merkte concluderend op:

‘Bij verschillende rampen en calamiteiten in het verleden heeft die overheid aanleiding gezien om uit solidariteitsoverwegingen met de slachtoffers onverplicht financiële tegemoetkomingen te verstrekken. Daarbij zijn geen vaste uitgangspunten gehanteerd. Dit geldt voor zowel de vraag of voor bepaalde schade een

4 D.W. van den Wall Bake, P.E.M. van Dijk, N. Kastelein, M.R. Schurink en M.W.G. Steinmeijer, ‘Inventarisatie van financiële voorzieningen na rampen in Nederland’, Onderzoeksbijlage I in: Commissie tegemoetkomingen bij rampen en calamiteiten, *Solidariteit met beleid. Aanbevelingen over financiële tegemoetkomingen bij rampen en calamiteiten*, Den Haag 2004.